

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k „Zmluve zakladajúcej Ústavu pre Európu“

(2005/C 120/23)

Dňa 29. septembra 2004 sa Európsky parlament podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodol prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom „Zmluvu zakladajúcu Ústavu pre Európu“

Vzhľadom k naliehavosti prác sa Európsky hospodársky a sociálny výbor počas svojho 411. plenárneho zasadnutia 15. a 16. septembra 2004 rozhodol menovať pána MALOSSA za hlavného spravodajcu. Na svojom 412. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 27. a 28. októbra 2004 (na schôdzi 27. októbra 2004) prijal nasledovné stanovisko 166 hlasmi za, 4 hlasmi proti, pričom sa 6 členovia hlasovania zdržali.

1. ÚVOD

1.1 Vo svojom stanovisku z 24. septembra 2003 ⁽¹⁾ podporil Európsky hospodársky a sociálny výbor návrh Ústavnej zmluvy. Zdôraznil, že po očakávanej dohode medzi členskými štátmi by bolo základným prínosom priblížiť ho občanom a občianskej spoločnosti členských štátov Únie.

1.2 Dospeli sme do tejto etapy, zatiaľ čo boli v každej krajine Únie zahájené diskusie o ratifikácii zmluvy, nech by bol vybraný spôsob tejto ratifikácie akýkoľvek, parlamentný alebo prostredníctvom referenda.

1.3 Pred týmto záväzkom, rozhodujúcim pre budúcnosť rozšírenej Európy, je potrebné povzbudiť všetkých, aby prekročili osobné, odvetvové, profesionálne, miestne alebo národné záujmy: Zmluva musí byť preskúmaná z pohľadu celkového politického významu v procese, ktorý začali pred 50 rokmi zakladatelia Európskych spoločenstiev.

1.4 EHSV sa v tejto súvislosti teší iniciatíve Komisie pre ústavné záležitosti pri Európskom parlamente, ktorá ho požiadala o vypracovanie stanoviska k ústavnej zmluve. Má v úmysle plne sa ujať možnosti, ktorá mu bola ponúknutá, aby prehodnotil:

- **jasné odkazy** organizovanej občianskej spoločnosti Únie o obsahu a význame Ústavnej zmluvy
- **odporúčania** komunikačnej stratégie, ktoré treba prijať na zmobilizovanie občianskej spoločnosti vo veci Ústavnej zmluvy

2. JASNÉ ODKAZY

2.1 Metóda Konventu, krok vpred k demokratizácii budovania Európy

2.1.1 Je to spôsob vypracovania Ústavnej zmluvy, ktorý sám o sebe predstavuje pokrok a ktorý si zasluhuje, aby bol u občanov vyzdvihnutý, a to je Konvent, zložený väčšinou

z národných a európskych parlamentov. Úsilie zapojiť do tohto procesu organizovanú občiansku spoločnosť prostredníctvom verejných diskusií, konzultácií a účasti pozorovateľov, ktorých vybrali sociálni partneri a EHSV, predstavovalo značný pokrok aj s ohľadom na ústavné praktiky vo väčšine členských štátov. EHSV dal vo svojom stanovisku z 24. septembra 2003 ⁽²⁾ okrem iného podnety na posilnenie procesu angažovania občianskej spoločnosti v budúcnosti.

2.1.2 Napriek niekoľkým krokom späť, IGC (medzivládna konferencia) neskreslila text, ktorý Konvent navrhol. Ústavná zmluva spočíva na konsenze medzi všetkými politickými formáciami: je plodom ozajstnej demokratickej debaty.

2.1.3 Aj keď Konvent nemal zakladajúcu právomoc vzhľadom k zmiešanému charakteru EÚ, Únia štátov a národov zaznamenala skutočný prelom vo vzťahu k predchádzajúcim praktikám, ktoré úplne ponechali v ústraní parlamentné zastúpenie a zástupcov občianskej spoločnosti.

2.1.4 Upustenie od Ústavnej zmluvy by znamenalo neúspech nastolenej metódy. Preto je dôležité obhajovať jej ustálené používanie (ktoré okrem iného stanovuje samotná Ústavná zmluva).

2.1.5 Z tohto dôvodu EHSV, ktorý sa zúčastnil na prácach Konventu, podporuje legitimitu tejto Zmluvy a žiada všetkých členov Konventu a pozorovateľov, ktorí spečatili text svojim podpisom, aby sa takisto pripojili k vyjadreniu podpory.

2.2 Jedna ústava, „revolúcia“ v histórii budovania Európy

2.2.1 Ústava poskytuje nový rámec fungovania pre Úniu. Obsahuje tri základné časti, z ktorých dve prvé sú úplne novátorské: prvá časť definuje princípy a hodnoty, na ktorých sa Únia zakladá a druhá časť základné práva občanov. Tretia časť rekapituluje a aktualizuje politiky Spoločenstva, ktoré obsahovali predchádzajúce zmluvy.

⁽¹⁾ Pozri Úradný vestník EÚ C 10 z 14.1.2004, strana 43

⁽²⁾ Pozri poznámku č. 1

2.2.2 Ústava umožňuje nahradit' existujúce zmluvy jednotným a komplexným textom, ktorý učiní fungovanie EÚ omnoho zrozumiteľnejším a prístupným pre každého.

2.2.3 Ústava nenahrádza národné ústavy, ale existuje vedľa nich. Bude sa uplatňovať na celom území Európskej únie.

2.2.4 Aj keď obsah nie je v pravom slova zmysle „revolučný“, ústavný charakter novej zmluvy musí naznačiť prelom v kolektívnom vedomí európskych národov o ambícii a spoločnom osude. EHSV musí popularizovať tento pokrok v budovaní Európy.

2.3 *Demokratickejšia únia, ktorá uznáva záujmy občanov ako prvoradé pri budovaní rozšírenej Európy (I. časť zmluvy)*

2.3.1 Účel Ústavnej zmluvy je jasne prehlásený: vytvoriť politickú úniu v mene občanov a štátov Európy.

2.3.2 Hlavné očakávania európskych občanov sú v centre snáh Únie. „Úplná zamestnanosť, vysoko konkurencieschopná sociálna trhová ekonomika a vysoký stupeň ochrany a zlepšenie kvality životného prostredia“ sú výslovne uvedené ako ciele Únie. Takisto má Únia za cieľ podporovať „ekonomickú, sociálnu a teritoriálnu súdržnosť a solidaritu medzi členskými štátmi“ a ponúknuť „priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre občanov“.

2.3.3 Demokratická legitimita rozhodovacieho procesu sa zreteľne zlepšila:

2.3.3.1 Kompetencie Európskeho parlamentu ako spoločného zákonodarcu sa zvýšili. Tento vývoj bude môcť prispieť k posilneniu vnímania významu tejto inštitúcie občanmi.

2.3.3.2 Nová úloha, ktorá bola zverená národným parlamentom ponúka záruku proti prípadnému nadbytku právnych úprav na národnej úrovni. Komisia je povinná informovať ich o každej novej iniciatíve a „mechanizmus včasného upozornenia“ im dáva právomoc kontrolovať princíp subsidiarity.

2.3.4 Občania budú mať odteraz možnosť byť informovaní o postavení, ktoré má ich vláda v Rade, pretože táto je povinná podriaďiť sa princípu transparentnosti, keď koná ako zákonodarca.

2.3.5. Po prvýkrát sa uznala participatívna demokracia ako princíp fungovania Únie, neodmysliteľný prvok zastupiteľskej demokracie:

2.3.5.1. V otvorenom a pravidelnom dialógu s asociáciami, zastupujúcimi občiansku spoločnosť by mali európske inštitúcie

konať viac na seba naväzujúcim a prehľadným spôsobom. Treba hlavne dúfať, že sa vyhneme pantičkárskym alebo neuskutočiteľným právnym úpravám v teréne, vďaka konzultácii zúčastnených strán. Komisia bude tiež povinná lepšie hodnotiť ekonomický a sociálny dosah návrhov, vrátane regionálnej a miestnej úrovne.

2.3.5.2 Jedna z významných inovácií Ústavy spočíva v zavedení práva iniciatívy občanov. Európski občania, ak ich je najmenej milión a pochádzajú z veľkého počtu členských štátov, budú odteraz môcť vyzvať Európsku komisiu, aby predložila legislatívny návrh, ktorý bude zodpovedať ich očakávaniam.

2.3.6 Úloha sociálnych partnerov sa potvrdzuje ako základný prvok demokratického života Únie pri rešpektovaní autonómie sociálneho dialógu.

2.3.7 Zavedenie tejto novej časti (I), by malo redukovať nedostatok demokracie v rozširujúcej sa únii.

2.4 *Únia, ktorá lepšie chráni základné práva európskych občanov (II. časť zmluvy)*

2.4.1 Chartu základných práv vypracoval Konvent, ktorého demokratická legitimita bola široko uznávaná. Príspevky organizácií občianskej spoločnosti zohrali významnú úlohu pri zostavovaní textu Charty.

2.4.2 Charta sa považuje za krok vpred, pretože integruje všetky typy individuálnych a kolektívnych práv bez toho, aby ich oddeľovala (občianske a politické práva, sociálne a ekonomické práva) a obnovuje ich, uznávajúc viac „súčasné“ práva občanov (v naväznosti na trvalo udržateľný rozvoj, ochranu spotrebiteľov, rovnosť pohlaví, bioetiku, ochranu osobných údajov, atď.)

2.4.3 Základné práva občanov sú súčasťou Ústavnej zmluvy a nie preambuly.

2.4.4 Toto začlenenie Európskej charty základných práv do Ústavnej zmluvy, ktoré si vyžadovali mnohé európske organizácie občianskej spoločnosti, má veľký význam, pretože tieto práva nadobúdajú právnu záväznosť.

2.4.5 V praxi znamená tento pokrok, že občania budú môcť využívať lepšiu právnu ochranu. V skutočnosti sa odteraz budú môcť odvolávať na Chartu pred každým národným súdom, proti rozhodnutiam, ktoré prijímajú európske inštitúcie a členské štáty, pokiaľ použijú právo Spoločenstva.

2.4.6 EHSV, ktorý sa zapojil do vypracovania Európskej charty základných práv, sa domnieva, že jej začlenenie do Ústavnej zmluvy je významným pokrokom v ochrane práv fyzických a právnických osôb.

2.5 *Únia, ktorá vďaka jej metóde a jej komunitárnym politikám môže splniť želania občanov (III. časť zmluvy)*

2.5.1 Existujúce zmluvy a hlavne komunitárna metóda poskytli dôkazy o ich účinnosti. Tretia časť Ústavnej zmluvy teda preberá hlavné ustanovenia existujúcich zmlúv o spoločných politikách Únie a rozširuje kvalifikovanú väčšinu na dvadsiatku oblastí, ktoré sa doteraz riadili jednomyselným hlasovaním. Navyše, považuje spoločné rozhodovanie za „bežné legislatívne konanie“ a posilňuje právomoci Európskeho parlamentu. Väčšina rozhodnutí Únie, ktorá sa týka spoločných politik sa preto bude môcť vykonávať účinnejšie a demokratickejšie.

2.5.2 V tejto tretej časti sú stanovené všeobecné princípy oblastí, v ktorých členské štáty rozhodli, že spoja ich prostriedky, alebo budú spolupracovať. Obsah politik však nie je strnulý. Závisí od rozhodnutí a teda od vôle vlád a väčšiny v Európskom parlamente.

2.5.3 Toto je napríklad prípad sociálnej politiky s vložením všeobecného ustanovenia (nazývaným „sociálna klauzula“), podľa ktorého musí Únia zobrať do úvahy pri definovaní a implementácii jednotlivých politik „požiadavky spojené s podporou vysokej miery zamestnanosti, ako aj vysokej úrovne vzdelávania, odbornej prípravy a ochrany ľudského zdravia“. Rovnako to platí aj pri boji proti všetkým formám diskriminácie a vylúčenia, ako aj pri uznávaní úlohy služieb všeobecného záujmu pri podpore sociálnej a územnej súdržnosti Únie alebo, ako je to už uvedené v zmluve, pri zohľadňovaní environmentálnej dimenzie a požiadaviek ochrany spotrebiteľov.

2.5.4 Problém s približovaním Ústavnej zmluvy občanom spočíva práve v skutočnosti, že ľudia sú zvyknutí na konzultácie o činnostiach, ktoré treba zaviesť, o politických návrhoch a nie o funkčnom rámci. Aby bolo možné mobilizovať ich, je potrebné zahájiť diskusiu o tom, čo chcú občania a členské štáty robiť teraz, keď sú princípy, hodnoty, ciele a pravidlá jasne dané Ústavou.

2.5.5 Preto chce EHSV v tomto štádiu nadviazať súvislosť medzi Ústavnou zmluvou a Lisabonskou stratégiou, ktorej hodnotenie v polovici obdobia sa bude robiť zakrátko. Táto stratégia by mala byť prezentovaná v diskusiách, pretože prináša víziu budúcnosti pre každého európskeho občana: konkurencieschopnosť, úplné zamestnanie, poskytnutie vzdelania, investíciu do ľudského kapitálu, ale aj zvýšenie ochrany prostredia a kvality života trvalo udržateľným rozvojom. V súčasnosti má táto stratégia poruchu, pretože zavádzané nástroje sú nedostatočné a existuje chronická absencia združení občanov občianskej spoločnosti. V tomto štádiu je teda nevyhnutný nový podnet s novými iniciatívami Spoločenstva, aby bol ekonomický a sociálny projekt Únie vierohodný.

2.5.6 EHSV vo svojom stanovisku pre Európsku radu⁽³⁾ žiada, aby revízia v polovici obdobia vložila Lisabonskú stratégiu do rúk občanom a aktérom občianskej spoločnosti. Tento záväzok musí byť príležitosťou k tomu, aby sa nezabudlo dať im jasný politický odkaz o obsahu projektu Únie.

2.5.7 Je nevyhnutné brať do úvahy občanov, ktorí majú vďaka demokratickému pokroku dosiahnutom Ústavou prostriedky na to, aby sami rozhodovali o obsahu politik a aktivít, ktoré musí Únia konkrétne viesť na to, aby splnila ich očakávania. Povedať „NIE“ Ústavnej zmluve by znamenalo ustrnutie zmlúv v takom stave, v akom sú..

2.6 *Mobilizovanie európskej občianskej spoločnosti pre pokrokové myšlienky Ústavnej zmluvy s cieľom prekonať nedostatky*

2.6.1 Nejde o to, aby sa nedostatky Ústavnej zmluvy, tak ako bola prijatá zamlčali. Veľký počet žiadostí občianskej spoločnosti nemohol byť počas prác Konventu a ešte menej pri príležitosti prác IGC zohľadnený. EHSV vo svojom stanovisku z 24. septembra 2003⁽⁴⁾ vyzdvihol celý rad slabých stránok návrhu Ústavnej zmluvy a hlavne:

2.6.1.1 Nedostatok operatívnych ustanovení na uplatnenie princípu participatívnej demokracie. Fakticky úloha EHSV nebola upevnená uspokojivým spôsobom na to, aby zabezpečil efektívny občiansky dialóg.

2.6.1.2 Absencia ustanovení, ktoré uznávajú úlohu organizovanej občianskej spoločnosti pri zavádzaní princípu subsidiarity (najmä funkčnej subsidiarity) v protokole o uplatňovaní tohto princípu.

⁽³⁾ Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru Európskej rade o revíziu Lisabonskej stratégie v polovici obdobia (1438/2004)

⁽⁴⁾ Pozri poznámku č. 1

2.6.1.3 Nedostatočné komunitárne riadenie hospodárskej politiky a zamestnanosti ako i absencia zákonov, ktoré stanovujú konzultáciu s Európskym parlamentom a EHSV v oblastiach, ktoré sa v prvom rade týkajú aktérov občianskej spoločnosti.

2.6.1.4. Absencia povinnej konzultácie EHSV pri uplatňovaní princípu vylúčenia diskriminácie, spoločnej azylovej a imigračnej politiky a kultúry a to napriek odborným znalostiam inštitúcie v týchto oblastiach.

2.6.2. Treba preto odmietat' Ústavnú zmluvu? EHSV sa domnieva, že táto politika najhoršieho by dala negatívny signál pre budovanie Európy tak vo vnútri Únie, ako aj za jej hranicami, kde by nechýbala radosť z neúspechu u nepriateľských síl a konkurentov. Domnieva sa naopak, že je možné zhodnocovať navrhovaný inštitucionálny rámec a vylepšiť ho operatívnymi opatreniami, ako sú:

2.6.2.1 Ustanovenia o participatívnej demokracii, ktoré by mali byť predmetom série oznámení, ktoré definujú metódy konzultácie a úlohy EHSV.

2.6.2.2 Obsah európskeho práva, ktorý určuje procedúry zavádzania práva iniciatívy občanov by mal byť prekonzultovaný s občianskou spoločnosťou. EHSV by mohol teda dostať žiadosť o vypracovanie prieskumného stanoviska. Okrem iného by mohol prispieť svojim dielom v iniciatívach, ktoré vychádzajú z občianskej spoločnosti.

2.6.2.3 Princíp participatívnej demokracie by sa mal uplatňovať vo významných stratégiách Únie v prospech vývoja, zamestnanosti a trvalo udržateľného rozvoja.

2.6.3 Okrem toho je v rámci Ústavnej zmluvy, ktorá bola schválená, tiež potrebné informovať občanov o mechanizmoch, ktoré by mohli zaviesť flexibilitu a otvoriť cestu pokrokovým myšlienkam bez revízie tejto zmluvy:

2.6.3.1 Členské štáty, ktoré si želajú ísť ešte ďalej v procese európskej integrácie, budú môcť ľahšie zavádzať posilnenú spoluprácu navzájom medzi sebou.

2.6.3.2 Ak sa preukáže vôľa všetkých členských štátov, bude možné prehĺbiť integráciu v chúlостivých oblastiach, kde sa zachovalo jednomyselné hlasovanie ako napríklad daňový systém alebo sociálna politika. „Klauzula premostenia“ umožní dosiahnuť hlasovanie kvalifikovanou väčšinou v týchto oblastiach.

2.6.4 Ak si organizovaná občianska spoločnosť zvolí angažovaný, kritický a konštruktívny postoj, prispeje k správnej informovanosti občana a bude udržiavať tlak na vlády. Najhoršie by bolo, keby sa politické kruhy utvrdili v myšlienke, ktorá je žiaľ veľmi rozšírená, že občan sa o rozšírenie Európy nezaujíma. Toto je absolútne mylná myšlienka, pretože občania od Európy veľa očakávajú a hlavne očakávajú, že prispeje k zlepšeniu ich každodenného života a prinesie im lepšie vyhliadky do budúcnosti.

2.6.5 EHSV sa domnieva, že schválenie Ústavnej zmluvy nie je cieľom samým o sebe. Otvára cestu k upevneniu participatívnej demokracie. Odmietnuť túto zmluvu by znamenalo zavrhnuť pokrokové myšlienky, ktoré občianska spoločnosť získala zmluvnou metódou.

3. ÚČINNÁ KOMUNIKÁCIA

EHSV sa domnieva, že pre to, aby európske národy prijali Ústavnú zmluvu, je rozhodujúca kvalitná komunikačná stratégia. Na zabezpečenie účinnosti tejto stratégie sa teda odporúča pragmatický a profesionálny prístup. EHSV preto odporúča založiť komunikačnú stratégiu na štyroch nasledovných činnostiach:

3.1 Využitie prostriedkov: informačné nástroje a financovanie

3.1.1 Komplexnosť Ústavnej zmluvy si vyžaduje prípravu informačných nástrojov, ktoré budú môcť byť použité vo vyšších štádiách komunikačného procesu, aby sa zahajovali kampane a organizovali debaty.

3.1.2 Je na členských štátoch, aby s pomocou informačných kancelárií Európskeho parlamentu a zástupcov Komisie v členských štátoch navrhli tieto informačné nástroje a sprístupnili ich.

3.1.3 Tieto nástroje by mohli mať formu príručiek vysvetľujúcich Ústavnú zmluvu, prispôbených obavám rôznych kategórií obyvateľstva v každom členskom štáte. Navyiac tieto nástroje budú „šité na mieru“ a budú môcť byť efektívne využité v médiách, organizáciách občianskej spoločnosti, politických skupinách, a orgánoch regionálnej a miestnej správy, aby šírili informácie a mobilizovali občanov.

3.1.4 Na zavedenie komunikačnej stratégie, ktorá by zodpovedala očakávaniam občanov je potrebné dostatočné množstvo finančných prostriedkov.

3.2 *Komunikačné kampane, ktoré sa opierajú o médiá a informačné prostriedky blízke občanovi*

3.2.1 Akonáhle budú tieto prostriedky k ich dispozícii, médiá, regionálne a miestne orgány, politické skupiny a organizácie občianskej spoločnosti budú mať schopné stať sa sprostredkovateľmi informácií. Budú môcť odovzdávať jasné odkazy, prispôbené obavám ich miestneho publika o význame Ústavnej zmluvy.

3.2.2 V prvom rade by bolo užitočné, keby sa v každom štáte určilo, ako Ústavnú zmluvu vnímajú rôzne kategórie obyvateľstva a mohol sa stanoviť obsah odkazov, ktoré treba odovzdať. Na základe týchto záverov bude cieľom odkazov prekonať obavy, ktoré občania cítia a poskytnúť odpovede na ich prípadné očakávania.

3.2.3 Takisto sa bude musieť robiť starostlivý výber komunikačných prostriedkov a sprostredkovateľov. Aby sa zabezpečil pluralistický charakter kampane, je potrebné do nej zaradiť rôznych aktérov. Zvýhodnení sú tí, ktorí majú blízko k občanovi, pretože odkazy, ktoré odovzdávajú sú vierohodné, a ľahšie sa prijímajú, z čoho vyplýva význam aktivít, organizovaných na miestnej a regionálnej úrovni.

3.2.4. EHSV odporúča Európskemu parlamentu, aby sa vytvorili pracovné skupiny s odborníkmi na inštitucionálnu komunikáciu v každom členskom štáte, aby bolo možné predložiť konkrétne návrhy vládam ohľadom aktivít a prostriedkov, potrebných na vedenie účinnej informačnej kampane v členských štátoch. EHSV je pripravený predložiť svoje vlastné odborné znalosti v tejto oblasti a zabezpečiť podporu jeho kontaktných osôb v členských štátoch, národných HSV alebo podobných inštitúcií.

3.3 *Organizovanie verejných diskusií pre všetkých občanov s cieľom podnietiť výmenu názorov a posilniť presvedčenia*

3.3.1 Informačné kampane by mali viesť k zahájeniu skutočného dialógu s občanmi. Občanom musí byť naozaj poskytnutá možnosť klásť otázky a prijímať rôzne argumenty, aby si mohli vytvoriť svoj vlastný úsudok, ktorý budú môcť aj vyjadriť.

3.3.2 Tento dialóg sa bude môcť viesť iba v rámci decentralizovaných diskusií. Takto poskytnuté informácie, čo možno

najbližšie k občanovi, umožnia lepšie reagovať na jeho očakávania a otázky a zabezpečia demokratický charakter diskusií.

3.3.3 Národné a európske inštitúcie budú musieť logisticky podporiť tieto iniciatívy. Národné HSV alebo podobné inštitúcie by mohli koordinovať debaty na národnej úrovni, vytvoriť časový harmonogram podujatí a spolu s európskym HSV by týmto inštitúciám mohli poskytnúť dokumentáciu a sprostredkovať im kontakt na vystupujúcich.

3.3.4 Aby sa zabezpečila určitá nadväznosť týchto iniciatív, EHSV žiada Európsky parlament a Európsku komisiu, aby zástupcovia organizovanej občianskej spoločnosti mohli využívať tú istú pomoc ako zvolení a iní zástupcovia európskych, národných, regionálnych a miestnych úradov v rámci „1 000 rozhovorov o Európe“. Účasť občianskej spoločnosti sa nemôže obísť.

3.3.5 EHSV žiada Európsky parlament, aby veľká časť rozpočtov určených na komunikáciu Únie bola využitá na diskusie o Ústavnej zmluve, spolu so zdrojmi verejných národných a miestnych orgánov a s vlastnými prostriedkami organizácií občianskej spoločnosti.

3.4 *Vytvorenie európskeho rozmeru diskusií a ratifikácie*

3.4.1 Najnutnejšie je to, aby nebolo prijatie Ústavnej zmluvy európskymi národmi podmienené iba otázkou vnútornej politiky.

3.4.2 V tejto súvislosti EHSV odporúča, aby sa diskusiám a ratifikácii Ústavnej zmluvy dal nadnárodný rozmer:

3.4.2.1. Na jednej strane by mali európske inštitúcie prispieť ku koordinácii komunikačných činností politických hnutí, regionálnych a miestnych orgánov a organizácií občianskej spoločnosti. Bolo by vhodné využiť výmenu dobrých praktík v tejto oblasti a uprednostniť vzájomné snahy. EHSV by mohol napríklad uľahčiť výmenu najlepších postupov (a know-how) na európskej úrovni medzi organizáciami občianskej spoločnosti, ktoré sa zaoberajú komunikačnou činnosťou. Rovnako by mohol zaviesť systém zvýšenia informovanosti, ktorý umožní vyhodnocovať na európskej úrovni podnety, kritiky a odporúčania, ktoré vyjadrili občania v rámci diskusií organizovaných občianskou spoločnosťou. Nakoniec by mohol poskytnúť pomoc nadnárodným a multinárodným iniciatívam.

3.4.2.2 Na druhej strane EHSV podporuje návrh Komisie pre ústavné záležitosti pri Európskom parlamente, aby sa ratifikácie sústredili, pokiaľ je to možné, okolo jedného symbolického dátumu (ako 8. alebo 9. máj).

3.4.3 EHSV obhajuje teda aktívnu účasť európskych inštitúcií na vypracovaní a zavedení spravodajskej stratégie o Ústavnej zmluve. Je potrebné konať komplementárne

s členskými štátmi a dať občanom silný a pozitívny signál Európy.

3.4.4 EHSV sa zaväzuje odovzdať európskej občianskej spoločnosti jasné odkazy o demokratických pokrokových myšlienkach Ústavnej zmluvy, hlavne v oblasti občianstva a účasti.

Brusel 28. októbra 2004

Predsedkyňa

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k téme „Životné prostredie ako hospodárska príležitosť“

(2005/C 120/24)

Listom pána Atza NICOLAÏA, ministra pre európske záležitosti, požiadalo budúce holandské predsedníctvo Rady dňa 22. apríla 2004 podľa ustanovení článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva Európsky hospodársky a sociálny výbor o vypracovanie stanoviska k téme: „Životné prostredie: hospodárska príležitosť“.

Odborná sekcia pre „Poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie“, ktorá bola poverená prípravou prác Výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko dňa 21. septembra 2004. Spravodajcom bol pán BUFFETAUT.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 412. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo 27. a 28. septembra 2004 (na schôdzi 28. októbra 2004), nasledovné stanovisko 130 hlasmi za, 2 hlasmi proti, pričom sa 2 členovia hlasovania zdržali.

1. Úvod

1.1. Listom z apríla 2004, predložilo budúce holandské predsedníctvo EHSV žiadosť o vypracovanie prieskumného stanoviska k téme „životné prostredie ako hospodárska príležitosť“. Holandské predsedníctvo by si v skutočnosti želalo zdôrazniť možnosti obojstrannej výhodnosti („win-win“), pomocou ktorých môže pokrok v oblasti environmentálnych technológií a ochrany životného prostredia dosiahnuť hospodárske a sociálne ciele Lisabonskej stratégie.

1.2. Európska rada vôbec nenástojila na otázkachdo životného prostredia, napriek tomu, že stanovila Európskej únii neobyčajne ambiciózne ciele: stať sa „najdynamickejšou ekonomikou sveta, ktorá je založená na vedomostiach, trvalo udržateľnom hospodárskom raste a vytváraní väčšieho množstva kvalitných pracovných miest a väčšej sociálnej súdržnosti“. Len slovné spojenie „trvalo udržateľný“ sa možno odvolávalo na pojem trvalo udržateľného rozvoja.

1.3. Iba o dva roky neskôr prijala Európska rada rozhodnutia, ktoré viedli k stratégii pre trvalo udržateľný rozvoj. Tie boli potom pridané k Lisabonskej stratégii.

1.4. Nakoľko možno skutočne povedať, že životné prostredie tvorí plnú súčasť Lisabonskej stratégie? Úpadok, ktorý postihuje isté ekonomiky Európskej únie viedol k tomu, že sa hospodársky rozvoj a vytváranie pracovných miest stali absolútnou prioritou a životné prostredie bolo odstavené na druhú koľaj podľa rímskeho úslovía „primum vivere, deinde philosophare“. Ale nie je to práve životné prostredie, ktoré ovplyvňuje život, a malo by teda byť záležitosťou všetkých a nie výlučne len odborníkov?

1.5. V tejto súvislosti sa v mnohých sektoroch európskeho hospodárstva znepokojovali nad ambíciou Únie a hlavne Komisie, stať sa medzinárodným príkladom v oblasti životného prostredia, s rizikom, že pri tomto úsilí zostanú samé.